

הלכות אישות פרק ב

פרק ב: שמות מדרגות האדם

מדרגות הבת

א.

"קטנה", "תינוקת",

הבת מיום לידתה עד שתהיה בת שנים עשרה שנה גמורות - היא הנקראת קטנה, ונקראת תינוקת, ואפילו הביאה כמה שערות בתוך הזמן הזה אינן אלא כשומה.

"נערה", "סימן התחתון"

אבל אם הביאה שתי שערות למטה בגוף במקומות הידועות להבאת שיער, והיא מבת שנים עשרה שנה ויום אחד ומעלה נקראת נערה. והבאת שתי שערות בזמן הזה נקרא "סימן התחתון":

ב.

"בוגרת"

ומאחר שתביא סימן התחתון תיקרא נערה, עד שישה חדשים גמורים. ומתחילת יום תשלום השישה חדשים ומעלה תיקרא בוגרת. ואין בין נערות לבגרות אלא שישה חדשים בלבד:

ג.

הגיעה לשתיים עשרה שנה ויום אחד ולא הביאה שתי שערות, אף על פי שנראו בה סימני אילונית - עדיין קטנה היא עד עשרים שנה. וכשתביא שתי שערות, אפילו בשנת עשרים - תהיה נערה שישה חדשים ואחר כך תיקרא בוגרת:

ד.

היתה בת עשרים שנה פחות שלשים יום ולא הביאה שתי שערות, ונראו בה סימני אילונית - הרי היא אילונית. ואם לא נראו בה כל סימני אילונית - עדיין קטנה היא, עד שתביא שתי שערות, או עד שתהיה בת חמש ושלשים שנה ויום אחד:

ה.

הגיעה לזמן הזה ולא הביאה שתי שערות - הרי זו נקראת אילונית אף על פי שלא נראה בה סימן מסימני אילונית. נמצאת למד שהאילונית אין לה ימי נערות, אלא מקטנותה תצא לבגרות:

סימני אילונית

ו.

ואלו הן סימני אילונית:

- א. כל שאין לה דדין,
- ב. ומתקשה בשעת תשמיש,
- ג. ואין לה שיפולי מעיים כנשים,
- ד. וקולה עבה, ואינה ניכרת בין איש לאשה.

והנערה, והבוגרת, והאילונית - כל אחת משלשתן נקראת גדולה:

ז.

"סימן העליון"

ויש בבת סימנין מלמעלה, והן הנקראין "סימן העליון". ואלו הן,

א. משתחזיר ידה לאחוריה וייעשה קמט במקום הדד,

ב. ומשישחיר ראש הדד,

ג. ומשיתן אדם ידו על עוקץ הדד והוא שוקע ושוהה לחזור,

ד. ומשיפצל ראש חוטם הדד וייעשה בראשו כדוד קטן. ורבותי

פירשו משיפצל החוטם עצמו:

ה. וכן, משיטו הדדין,

ו. ומשיתקשקשו הדדין,

ז. ומשתקיף העטרה, והוא מקום הבשר התפוח שלמעלה מן הערוה

לעומת הבטן,

ח. ומשיתמעך בשר זה ולא יהיה קשה.

כל אלו הסימנין שמונה:

ח.

נראה בבת סימן מכל אלו, או כולן, והיא בת שנים עשרה שנה או פחות - אין משגיחין בו, והרי היא בקטנותה.

נעשת בת שנים עשרה שנה ויום אחד ונראה בה סימן התחתון - אין משגיחין באחד מכל אלו.

ואם לא נראה התחתון, ונראה אחד מאלו - הרי היא ספק בין נערה לקטנה, ודנין בה להחמיר.

ואם נראו כולן - הרי זו גדולה ודאית, שאי אפשר שיבואו כולם אלא
וכבר בא סימן התחתון ונשר:

בנים

ט.

הבת שילדה אחר שתיים עשרה שנה, אף על פי שלא הביאה סימן לא עליון
ולא תחתון - הרי זו גדולה, בנים הרי הן כסימנין:

מדרגות הבן

י.

"קטן", "תינוק"

הבן משייולד עד שיהיה בן שלש עשרה שנה - נקרא קטן, ונקרא תינוק.
ואפילו הביא כמה שערות בתוך זמן זה, אינן סימן אלא שומה.
הביא שתי שערות למטה במקומות הידועים לשיער, והוא מבן שלש עשרה
שנה ויום אחד ומעלה, נקרא גדול, ונקרא איש:

יא.

הגיע לזמן הזה ולא הביא שתי שערות, אף על פי שנראו בו סימני סריס -
הרי זה קטן, עד שיהיה בן עשרים שנה פחות שלשים יום.
הגיע לזמן הזה ולא הביא שתי שערות למטה, ולא הביא שתי שערות בזקן.
אם נראה בו אחד מסימני סריס - הרי זה סריס, ודינו דין הגדול לכל
דבר:

ואם לא נראה בו סימן מסימני סריס - עדיין קטן הוא, עד שיביא שתי
שערות למטה במקום הראוי להן, או עד שיהיה בן חמש ושלשים שנה
ויום אחד.

הגיע לזמן הזה ולא הביא - הרי זה סריס, אף על פי שלא נראה בו אחד מסימני סריס:

הגיע לשנת עשרים פחות שלשים יום ולא הביא שתי שערות למטה, והביא שתי שערות בזקן, אף על פי שנולד לו אחד מסימני סריס - אינו סריס, אלא הרי הוא בקטנותו עד שיילדו לו כל סימני סריס או עד שיהיה בן חמש ושלשים שנה ויום אחד:

ואלו הן סימני סריס,

- א. כל שאין לו זקן,
- ב. ושערו לקוי,
- ג. ובשרו מחליק,
- ד. ואין מימי רגליו מעלין רתיחה,
- ה. וכשמטיל מים אינו עושה כיפה,
- ו. ושכבת זרעו דיהה,
- ז. ואין מימי רגליו מחמיצין,
- ח. ורוחץ בימות הגשמים ואין בשרו מעלה הבל,
- ט. וקולו לקוי, ואינו ניכר בין איש לאשה:

"סריס חמה", "סריס אדם"

וסריס זה הוא הנקרא סריס חמה בכל מקום.

אבל הבן שחתכו או ניתקו או מיעכו גידו או ביציו, כמו שהגויים עושין, הוא הנקרא **סריס אדם**, וכשיהיה בן שלש עשרה שנה ויום אחד - נקרא גדול, שאין זה מביא סימן לעולם:

טו.

בן י"ג ללא סימן

בן שלש עשרה שנה ויום אחד שלא הביא סימן שלמטה, ונראו בו כל הסימנים שלמעלה - הרי זה ספק בין קטן לגדול. ואם לא נבדק מלמטה, כיון שנראו בו סימני בגרות מלמעלה - הרי זה בחזקת גדול:

דיני שתי שערות

טז.

גודל השערות

שתי שערות האמורות בבן ובבת ובכל מקום, שיעורן כדי לכוף ראשן לעיקרן. ומשיצמחו ויהיו יכולות להינטל בפי הזוג, עד שיגיעו לכוף ראשן לעיקרן - דנין בהן להחמיר בכל מקום. לפיכך בבן ובבת -

נחשוב אותם גדולים להחמיר - הואיל וצמחו כדי להינטל בפי הזוג,

ונחשוב אותם קטנים להחמיר - הואיל ולא הגיעו לכוף ראשן לעיקרן:

יז.

מקום השערות

שתי שערות אלו צריכות שיהיו במקום הערוה.

ובית הערוה כולו מקום סימנין, בין למעלה בין למטה, בין על איברי הזרע עצמן.

וצריכות להיות במקום אחד, ושיהיה בעיקרן גומות, ואפילו שתיהן בגומא אחת הרי אלו סימן:

יז.

נמצאו שתי גומות זו בצד זו ואין בהן שיער - הרי אלו סימן, חזקה אין גומא בלא שיער, ושערות היו בהן ונשרו:

יח.

שערות לפני הזמן שנשארו שם

הבת שהביאה שתי שערות בתוך שנת שנים עשרה, והבן שהביא בתוך שלש עשרה, שהן שומא כמו שביארנו, אף על פי שאותן שערות במקומן עומדות אחר שלש עשרה לזכר ואחר שנים עשרה לנקבה - אינן סימן.

יט.

במה דברים אמורים, בשנבדקו בתוך הזמן ונודע שהן שומא, אבל אם לא נבדקו אלא אחר זמן ונמצאו שם שתי שערות - הרי הן בחזקת סימנין, ואין אומדין שמא קודם זמן צמחו, כדי שיהיו שומא:

דין הבדיקה

כ.

כשבודקין הבת, בין בתוך הזמן שהוא כל שנת שנים עשרה, בין קודם זמן זה בין לאחריו - בודקין על פי נשים כשרות ונאמנות. ואפילו אשה אחת בודקת, ושומעין ממנה אם הביאה אם לא הביאה:

כל השנים האמורות בבן ובבת ובערכין ובכל מקום, אינן לא שני הלבנה ולא שני החמה, אלא שנים של סדר העיבור, שהן פשוטות ומעוברות כמו שבית דין קובעין אותם, כמו שביארנו בהלכות קידוש החודש, ובאותן השנים מונין לכל דברי הדת:

נאמנות

אין סומכין על הנשים במנין השנים, ולא על הקרובים, אלא על פי שני עדים כשרים להעד.

האב שאמר, "בני זה בן תשע שנים ויום אחד", "בתי זו בת שלש שנים ויום אחד" - נאמן לקרבן, אבל לא למכות ולא לענשין.
 "בני זה בן שלש עשרה שנה ויום אחד", "בתי זו בת שתים עשרה שנה ויום אחד" - נאמן לנדרים ולערכים, ולחרמין, ולהקדשות, אבל לא למכות ולא לענשין:

טומטום ואנדרוגיניזם

אנדרוגיניזם

"אנדרוגיניזם"

מי שיש לו איברי זכרות ואיברי נקבות - הוא הנקרא אנדרגיניס, והוא ספק אם זכר אם נקבה, ואין לו סימן שיודע בו אם הוא זכר ודאי או נקבה ודאיית לעולם.

ומי שאין לו לא זכרות ולא נקבות, אלא אטום - הוא הנקרא טומטום, וגם הוא ספק.

ואם נקרע הטומטום ונמצא זכר - הרי הוא כזכר ודאי, ואם נמצא נקבה - הרי הוא נקבה.

וטומטום ואנדרגינס שהיו בן שתיים עשרה שנה ויום אחד - הרי הן בחזקת גדולים, והן שנדבר בהן בכל מקום:

ברי דעת

חרש וחרשת האמורין בכל מקום - הן האילמים שאין שומעין ואין מדברין. אבל מי שמדבר ואינו שומע, או שומע ואינו מדבר - הרי הוא ככל אדם. ואיש ואשה שהן שלמים בדעתן, ואינן לא חרשין ולא שוטים נקראין פיקח ופיקחת:

סיכום השמות

נמצאו כל השמות שביארנו ענינם בשני פרקים אלו, עשרים שמות, ואלו הן,

1. קידושין,
2. ערוה,
3. שניה,
4. איסורי לאוין,

5. איסורי עשה,

6. קטנה,

7. נערה,

8. בוגרת,

9. אילונית,

10. גדולה,

11. סימן התחתון,

12. סימן העליון,

13. קטן,

14. סריס חמה,

15. סריס אדם,

16. גדול,

17. אנדרגינס,

18. טומטום,

19. חרשים,

20. פיקחין.

שים כל השמות האלו לעומתך תמיד, ואל ילוזו מעיניך כל עניניהם, כדי שלא נהיה צריכין לבאר ענין כל שם מהן בכל מקום שנזכור אותנו: